

Spis treści

Wykaz skrótów	11
Wstęp.....	13
Rozdział I. Dwoistość stosunków prawnych członka zarządu	
implikacją kolizji norm prawnych	17
§ 1. Uwagi wstępne	17
§ 2. Problem normy <i>lex specialis</i> w stosunkach prawnych członka zarządu – pracownika	18
§ 3. Odwołania subsydiarne w przepisach kodeksowych	18
I. Odwołanie regulacyjne w kodeksie spółek handlowych (art. 2 k.s.h.)	18
II. Następstwa regulacji stosunku pracy w ustawach szczególnych (art. 5 k.p.).....	19
IV. Luka regulacyjna na płaszczyźnie ustawowej	20
§ 4. Ustalenie kolizyjności norm i sposobu jej usunięcia (teoretycznoprawna konstrukcja usunięcia kolizji normatywnej).....	21
I. Dwoistość stosunków prawnych członka zarządu zarzewiem formalnej kolizji norm.....	21
II. Funkcja ochronna prawa pracy osnową reguły kolizyjnej.....	21
1. Istota funkcji ochronnej	22
2. Treść reguły kolizyjnej	22
3. Zagrożenie zaburzenia funkcjonowania spółki determinantą funkcji ochronnej	23
§ 5. Singularna analiza instytucji prawnych w stosunkach prawnych członka zarządu (<i>hard cases</i>)	24
I. Następstwa przyjęcia koncepcji braku normy kolizyjnej	24
II. Zakres przedmiotowy systemu prawnego w koncepcji R. Dworkina.....	25
III. Reguły i zasady jako dyrektywy rozstrzygnięcia <i>hard cases</i>	26
IV. Standardy jako podstawa rozstrzygnięcia trudnego przypadku	26
V. Metodologia rozstrzygnięcia <i>hard cases</i>	27
VI. Standardy regulacyjne definiujące pozycję członka zarządu	28
1. Społeczno-gospodarcze przeznaczenie prawa jako zasada interpretacyjna	28

2. Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania spółki przez członka zarządu jako polityka interpretacyjna	29
VII. Zastosowanie koncepcji <i>hard cases</i> w kontynentalnym systemie prawa.....	29
§ 6. Metodologia analizy	31

Rozdział II. Determinanty zatrudnienia członka zarządu

w ramach stosunku pracy	33
§ 1. Kodeksowe zdefiniowanie pozycji zarządu spółki kapitałowej	33
§ 2. Czasowy status członka zarządu.....	35
§ 3. Stosunek pracy, jako następcza podstawa świadczenia pracy przez członka zarządu	37
§ 4. Domniemanie kompetencji członka zarządu jako <i>ratio legis</i> zatrudnienia w ramach stosunku pracy	39
§ 5. Pozycja prawna członka zarządu w ramach stosunku pracy	41
I. Wymiar organizacyjny	41
II. Wymiar podatkowy	41
1. Uwagi wstępne	41
2. Prawo członka zarządu – współnika do dywidendy	42
3. Stosunek pracy członka zarządu jako koszt uzyskania przychodu	43
III. Wymiar ochrony ubezpieczeń społecznych	45
1. Stosunek pracy jako tytuł ubezpieczenia społecznego	45
2. Skutki stwierdzenia pozorności umowy o pracę dla stosunku ubezpieczenia społecznego	47
3. Wypłata wynagrodzenia a pozorność umowy o pracę	48

Rozdział III. Zawieranie umowy o pracę z członkiem zarządu

(szczególne zasady reprezentacji spółki)	51
§ 1. Generalne zasady reprezentacji spółki – pracodawcy.....	51
§ 2. Reprezentacja spółki w czynnościach z członkami zarządu	53
§ 3. Uchwała jako materialnoprawny tytuł do zawarcia umowy o pracę z członkiem zarządu	55
I. Istota uchwały jako podstawy dla nawiązania stosunku pracy z członkiem zarządu.....	55
II. Następstwa braku uchwały dla istnienia stosunku pracy	57
III. Podważenie uchwały warunkiem skutecznego podważenia zawartej umowy.....	60
§ 4. Następstwa naruszenia zasad reprezentacji spółki przy zawieraniu umowy...60	
I. Charakter czynności zawarcia umowy o pracę.....	60
II. Cel szczególnych zasad reprezentacji.....	61
III. Zasady reprezentacji spółki w obliczu dopuszczalnej formy zawarcia umowy o pracę.....	61
IV. Zawarcie umowy o pracę z członkiem zarządu <i>per facta concludentia</i>	62

V. Procesowe potwierdzenie ważności zawartej umowy	63
VI. Materialnoprawne potwierdzenie zawarcia umowy o pracę	63
§ 5. Rozstrzygnięcie kolizyjności regulacji	64

Rozdział IV. Stosunek pracy jedynego wspólnika w jednoosobowej

spółce kapitałowej	67
§ 1. Spółka kapitałowa jako osoba prawna	67
§ 2. Spółka kapitałowa i jej jedyny wspólnik jako odrębne byty prawne	69
§ 3. Ustawowe ograniczenie woli stron przy wyborze podstawy świadczenia pracy przez jedynego wspólnika	69
§ 4. Materialnoprawna istota podporządkowania w relacjach łączących członka zarządu z jednoosobową spółką	70
§ 5. Następstwa zawarcia umowy o pracę przez jedynego wspólnika członka zarządu	72
§ 6. Brak nawiązania stosunku pracy, podstawą do ustalenia cywilnoprawnej podstawy świadczenia pracy	74
§ 7. Kryterium materialnoprawnego podporządkowania jako determinanta dopuszczalności nawiązania stosunku pracy	74

Rozdział V. Podmiotowy i przedmiotowy wymiar podporządkowania

pracownika – członka zarządu	77
§ 1. Podporządkowanie jako determinanta istnienia stosunku pracy	77
I. Istota podporządkowania	78
II. Specyfika podporządkowania na stanowiskach kierowniczych	79
1. Samodzielność jako determinanta specyfiki podporządkowania	79
2. Koncepcja autonomicznego podporządkowania	80
§ 2. Przedmiotowe granice podporządkowania pracownika	81
I. Ogólne warunki ustalenia przedmiotowych granic podporządkowania	81
II. Granice podporządkowania pracownika – członka zarządu	82
1. Rodzaj pracy granicą podporządkowania	82
2. Obowiązki ustawowe granicą podporządkowania	83
A. Obowiązek dbałości o dobro zakładu pracy	83
B. Obowiązek sumiennej i starannej pracy	84
§ 3. Podporządkowanie członka zarządu w relacjach podmiotowych	85
§ 4. Wymiar teoretycznoprawny specyfiki podporządkowania członka zarządu	87

Rozdział VI. Granice swobody ustalania wynagrodzenia członka zarządu, zatrudnionego w ramach stosunku pracy

§ 1. Prawo członka zarządu do wynagrodzenia ze stosunku pracy	89
§ 2. Pojęcie wynagrodzenia za pracę w kontekście zatrudnienia członka zarządu	90

§ 3. Motywacyjny charakter wynagrodzenia członka zarządu	92
§ 4. Swoboda umów a kształtowanie wynagrodzenia za pracę	93
§ 5. Ryzyko gospodarcze pracodawcy, granicą konstruowania wynagrodzenia członka zarządu	94
I. Ryzyko gospodarcze a wynagrodzenie zasadnicze	94
II. Ryzyko gospodarcze a premia	95
IV. Ryzyko gospodarcze a wzrost wynagrodzenia.....	96
§ 6. Ustalanie wynagrodzenia jako znamię czynu zabronionego	97
I. Prawo do wynagrodzenia a odpowiedzialność za sytuację majątkową spółki.....	97
II. Ustalenie wynagrodzenia jako możliwość wyrządzenia szkody spółce	97
III. Członek zarządu jako podmiot czynu zabronionego.....	98
IV. Przekroczenie uprawnień jako warunek przypisania odpowiedzialności karnej.....	100
V. Odpowiedzialność rady nadzorczej.....	101
VI. Odpowiedzialność stron umowy o pracę	102
§ 7. Ustalenie wynagrodzenia jako skonstruowanie wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne.....	102
I. Wynagrodzenie jako podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne.....	102
II. Legitymacja ZUS do ustalenia podstawy wymiaru składek.....	103
§ 8. Sądowa weryfikacja wysokości uzyskiwanego wynagrodzenia.....	104
§ 9. Specyfika wynagrodzenia członka zarządu.....	105

Rozdział VII. Reżimy odpowiedzialności członka zarządu

za szkodę wyrządzoną spółce.....	107
§ 1. Istota odpowiedzialności członka zarządu	107
§ 2. Generalne przesłanki odpowiedzialności	108
I. Szkoda.....	108
II. Związek przyczynowy	110
§ 3. Kryterium zawodowego charakteru działalności członka zarządu	112
§ 4. Odpowiedzialność korporacyjna	115
I. Podstawa prawna odpowiedzialności	115
II. Warunki odpowiedzialności.....	116
III. Sprzeczność działania z przepisem lub umową/statutem spółki	116
IV. Wina członka zarządu	117
V. Udzielenie absolutorium jako przesłanka uwolnienia od odpowiedzialności	117
§ 5. Prawnopracownicza odpowiedzialność członka zarządu	118
I. Granice przedmiotowe czynności pracowniczych.....	119
II. Wyrządzenie szkody w związku z wykonywaniem pracy.....	120
1. Kontratyp działania w granicach ryzyka.....	121
III. Wina jako przesłanka odpowiedzialności pracowniczej.....	122

VI. Miarkowanie rozmiaru odszkodowania.....	124
§ 6. Metodologia określenia prymatu reżimu odpowiedzialności członka zarządu – pracownika spółki	125
I. Prymat reżimu prawa handlowego	125
II. Suwerenność spółki w określeniu reżimu odpowiedzialności	127
III. Źródło zdarzenia powodujące szkodę jako determinanta określenia reżimu odpowiedzialności.....	127

Rozdział VIII. Odpowiedzialność członka zarządu za mienie powierzone 129

§ 1. Cel wprowadzenia reżimu odpowiedzialności	129
§ 2. Istota materialnej odpowiedzialności pracownika – członka zarządu	129
§ 3. Prawidłowe powierzenie mienia warunkiem przypisania odpowiedzialności	131
§ 4. Wyrządzenie szkody jako przesłanka odpowiedzialności	133
§ 5. Wina pracownika w odpowiedzialności materialnej	134
I. Formy winy pracownika	134
II. Okoliczności zwalniające pracownika od odpowiedzialności	135
§ 6. Podsumowanie	137

Rozdział IX. Uwarunkowania działalności konkurencyjnej członka

zarządu – pracownika	139
§ 1. Uwagi wstępne	139
§ 2. Pojęcie działalności konkurencyjnej	140
§ 3. Ustawowe reżimy zakazu konkurencji.....	142
I. Zakaz konkurencji w kodeksie spółek handlowych	142
II. Zakaz konkurencji w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej	143
III. Zakaz konkurencji w ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji ..	144
IV. Ustawowe ograniczenie swobody konkurencji w kodeksie pracy.....	146
§ 4. Umowa o zakazie konkurencji jako gwarancja lojalności zarządu	148
§ 5. Umowny zakaz konkurencji w czasie pełnienia funkcji w zarządzie i pozostawania w stosunku pracy	151
§ 6. Umowa o zakazie konkurencji jako instrument ochrony interesów spółki po ustaniu stosunku pracy.....	152
§ 7. Relacja norm prawa handlowego i prawa pracy z zakresem zakazu działań konkurencyjnych członka zarządu.....	154

Rozdział X. Dochodzenie roszczeń ze stosunku pracy członka zarządu..... 155

§ 1. Uwagi wstępne	155
§ 2. Delimitacja roszczeń członka zarządu według kryterium procesowego.....	156
I. Uwagi wprowadzające.....	156
II. Pojęcie sprawy gospodarczej.....	156
1. Ewolucja normatywna pojęcia „sprawa gospodarcza”	156
2. Sprawa ze stosunku spółki	158

III. Pojęcie sprawy ze stosunku pracy	159
§ 3. Właściwość rzeczowa sądu pracy	160
§ 4. Uchwała zgromadzenia wspólników (walnego zgromadzenia) materialnoprawną podstawą czynności prawnych w stosunku pracy.....	162
§ 5. Zaskarżenie uchwały warunkiem realizacji roszczeń w sferze stosunku pracy	163
I. Uwagi wstępne.....	163
II. Powództwo o uchylenie uchwały.....	163
III. Powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały	165
§ 6. Roszczenie o ustalenie istnienia stosunku pracy	167
I. Warunki realizacji roszczenia	168
II. Interes prawny w ustaleniu	169
§ 7. Roszczenia wynikające z rozwiązania stosunku pracy	171
I. Roszczenie o uznanie wypowiedzenia za bezskuteczne	171
1. Warunki realizacji roszczenia.....	171
2. Uchwała o odwołaniu z pełnionej funkcji jako materialnoprawna podstawa realizacji roszczenia	172
II. Roszczenie o przywrócenie do pracy.....	174
1. Warunki realizacji roszczenia.....	174
2. Wpływ stosunku organizacyjnego na możliwości przywrócenia pracownika	174
3. Zasądzenie odszkodowania w miejsce przywrócenia	175
III. Roszczenie o odszkodowanie	176
1. Warunki realizacji roszczenia	176
2. Wysokość dochodzonego odszkodowania.....	177
§ 8. Roszczenie o zapłatę.....	179
I. Warunki realizacji roszczenia	179
II. Świadczenia wypłacane w ramach stosunku pracy a świadczenia należne z tytułu pełnienia funkcji.....	180
III. Swoboda stron w kształtowaniu struktury wynagrodzenia za pracę	183
IV. Roszczenia o premię i nagrodę	184
1. Charakter prawny premii i nagrody	184
2. Delimitacja warunków nabycia roszczenia o premię a roszczenia o nagrodę.....	185
V. Roszczenie o odsetki od zobowiązań pieniężnych.....	187
1. Istota odsetek.....	187
2. Warunki nabycia roszczenia o odsetki	187
3. Liczenie biegu przedawnienia roszczenia o odsetki.....	188
Podsumowanie	191
Bibliografia	197